

Fitting the Causal Model Based on the Couple Relationship Distress According to Negative Meta-Emotion: The Mediating Role of Rejection Sensitivity in Married People*

Matineh Ebadi
General Psychology
Sajjad Basharpour &**
Mohammad Narimani
University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

Abstract: Dissatisfaction, incompatibility, and couple relationship distress have made health of the individual and family difficult and will lead to irreparable consequences at the community level; therefore, the present study aimed to investigate fitting of the causal model based on the couple relationship distress according to negative meta-emotion with the mediating role of rejection sensitivity in married people. The method of present study was descriptive-correlational. The statistical population of this study consisted of all married people in Rasht city in the summer of 2019. Two hundred people from this statistical population were selected via multistage random sampling and participated in this research. The instruments of Marital Taxon Self-Report Measure (MTRM), Meta-Emotion Scale (MES), and The Rejection Sensitivity RS-adult Questionnaire (A-RSQ) were used for gathering data. The results showed that negative meta-emotion and rejection sensitivity had a positive and significant relationship with the couple relationship distress. The results also showed that rejection sensitivity can mediate the relationship between negative meta-emotion and the couple relationship distress. The results indicate the importance of negative meta-emotion and rejection sensitivity in predicting the couple relationship distress. Thus, the findings of this study, in addition to expanding the research literature, highlight the necessity to pay attention to emotional and interpersonal characteristics in couple's relationship promotion programs in order to reduce marital distress for psychologists.

Keywords: Couple Relationship Distress, Negative Meta-Emotion, Rejection Sensitivity, Married People

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد است.

** نویسنده مسوول: استاد روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. پست الکترونیکی:

Basharpour_sajjad@yahoo.com

Received: 25 Sep 2020

Accepted: 06 Jan 2021

دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۰۴ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۱۷

برازش مدل علی مبتنی بر آشفتگی روابط زوجی براساس فراهیجان منفی: نقش میانجی حساسیت به طرد در افراد متأهل

متینه عبادی

روانشناسی عمومی

سجاد بشرپور و

محمد نریمانی

دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

چکیده: نارضایتی، ناسازگاری و آشفتگی در روابط زناشویی، سلامت فرد و خانواده را با مشکل مواجه ساخته و منجر به پیامدهای جبران‌ناپذیری در سطح جامعه خواهد شد؛ لذا هدف پژوهش حاضر بررسی برازش مدل علی مبتنی بر آشفتگی روابط زوجی براساس فراهیجان منفی با نقش میانجی حساسیت به طرد در افراد متأهل بود. روش پژوهش حاضر نیز توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری این پژوهش را کلیه متأهلین شهر رشت در تابستان ۱۳۹۸ تشکیل دادند. یک نمونه ۲۰۰ نفری از افراد متأهل به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب و در این پژوهش شرکت کردند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از سنجه خودگزارش‌دهی وضعیت زناشویی تاکسون (MTSRM)، مقیاس فراهیجان (MES) و پرسشنامه حساسیت به طرد- نسخه بزرگسالان (A-RSQ) استفاده شد. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که فراهیجان منفی و حساسیت به طرد با آشفتگی روابط زوجی دارای رابطه مثبت و معنی‌دار بودند؛ همچنین نتایج گویای این بودند که حساسیت به طرد می‌تواند میانجی روابط بین فراهیجان منفی با آشفتگی روابط زوجی باشد. نتایج نشان از اهمیت فراهیجان منفی و حساسیت به طرد در پیش‌بینی آشفتگی روابط زوجی دارد؛ بنابراین یافته‌های این مطالعه ضمن گسترش ادبیات پژوهش، لزوم توجه به ویژگی‌های هیجانی و میان‌فردی در برنامه‌های ارتقای روابط زوجین به‌منظور کاهش آشفتگی‌های زناشویی برای روانشناسان را برجسته می‌کند. *واژه‌های کلیدی:* آشفتگی روابط زوجی، فراهیجان منفی، حساسیت به طرد، افراد متأهل

مقدمه

یکی از تهدیدات رشد و بالندگی در زندگی زناشویی زوجین، بی‌تردید نارضایتی در روابط بین آنهاست (بچمن، لوین، ژائو، زراچ و سولومون، ۲۰۱۸). طبیعی است که زوجین دشواری‌هایی را تجربه می‌کنند و به‌طور مکرر با یکدیگر مشاجره می‌کنند؛ با این وجود، وقتی این مشکلات باعث شود زن و شوهر از رابطه خود به شدت ناامید و ناراضی شوند و حتی تهدید به پایان دادن به رابطه شوند، آشفتگی در روابط زوجین رخ می‌دهد (مائو، تیو، چن، وانگ و آتیکوزامن، ۲۰۱۸). پژوهش‌ها نشان می‌دهد یکی از عوامل مؤثر بر بروز تعارض^۱ و ناسازگاری^۲ در زندگی زوجین، مشکلات ارتباطی^۳ است (هالی، کلویا و ایرنی، ۲۰۱۸؛ پورسردار، صادقی، کودرزی و همکاران، ۱۳۹۸). به‌نظر می‌رسد هرگونه نارضایتی، ناسازگاری و آشفتگی در روابط زناشویی سلامت فرد، خانواده و جامعه را با مشکل روبه‌رو سازد (لبوو، چامبرز، کریستنسن و جانسون، ۲۰۱۲). خلق‌وخو، بلوغ فکری-روانی، مهارت‌های فردی، شیوه زندگی و ویژگی ظاهری، پیش‌فرض‌های شکل‌گیری آشفتگی روابط زوجی محسوب می‌شوند (مقدم‌زاده، علوی، مظاهری و همکاران، ۱۳۹۷). در حال حاضر معتبرترین شاخص آشفتگی در روابط زوجی، طلاق^۴ است، به‌طوری‌که حدود ۵۵٪ ازدواج‌ها در آمریکا، ۴۲٪ در انگلیس و ۳۷٪ در آلمان به طلاق منجر می‌شوند (طیرانی نجاران، محمدخانی و حسنی، ۱۳۹۸). در ایران طبق گزارش سازمان ثبت احوال، آمار طلاق از ۷/۸۹ درصد سال ۱۳۷۵ به ۲۵/۳ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است (قربانی وناجمی، اژه‌ای و غلامعلی لواسانی، ۱۳۹۸). تهدید سلامت جسمی و ایجاد انواع گوناگونی از بیماری‌ها مانند بیماری‌های قلبی از جمله پیامدهایی است که پژوهشگران به‌عنوان یکی از پیامدهای مخرب تعارض و آشفتگی زناشویی مورد تأکید قرار می‌دهند (جهانی دولت‌آباد و حسینی، ۱۳۹۳). طبق پژوهش‌های گذشته وجود پریشانی و اختلاف در روابط زوجین منجر به خصومت زناشویی (ژو و بوچلر، ۲۰۱۹)؛ کمبود امنیت هیجانی (اسچادلیچ، جسیکا، اروین و ریشر، ۲۰۱۹) و

افزایش ابتلا به انواع مشکلات جسمانی (تروکسل، متویز، گالو و کولر، ۲۰۰۵) خواهد شد.

یکی از مواردی که می‌تواند روابط زوجین را درگیر آشفتگی کند، عدم درک طرفین از هیجان‌ها^۵ یکدیگر است و این نیز می‌تواند ناشی از آگاهی نداشتن نسبت به فراهیجان‌ها^۶ باشد. فراهیجان شامل مجموعه‌ای از هیجان‌ها و احساس‌های فرد است که برای توصیف خود از آنها استفاده می‌کند (بایلن، وو و تامپسون، ۲۰۱۹)؛ همچنین شامل جنبه‌های شناختی، عاطفی و انگیزشی است و هم به‌عنوان حالت^۷ و هم به‌عنوان صفت^۸ در نظر گرفته شده است. این سازه، هیجان‌هایی را دربر می‌گیرد که در پاسخ به هیجان‌های دیگر رخ می‌دهند، مانند شرم و ندامت درباره خشم (مایکلی و کاستلفرانچی، ۲۰۱۹). به‌عبارتی از طریق این فرآیند است که هیجان‌ها کنترل و ارزیابی می‌شوند و منجر به انگیزه‌ای برای حفظ و نزدیک‌شدن به هیجان‌ها یا اجتناب از آنها خواهد شد (رویبن، ۲۰۲۰). فراهیجان‌ها از دو بخش فراهیجان مثبت و فراهیجان منفی تشکیل شده است و افراد دارای فراهیجان مثبت برخلاف افراد دارای فراهیجان منفی تمایل کمتر برای تصمیم‌گیری‌های اشتباه و سرکوبی افکار، احساس‌ها و هیجان‌های خود دارند. فراهیجان مثبت نشان‌گر توانایی افراد در پذیرش و ابراز مناسب هیجان‌ها است (هورل، هووینگ و هودسن، ۲۰۱۷). بنابراین برای مواجهه با چالش‌های زندگی، همسران باید مجموعه‌ای از مهارت‌های هیجانی مانند توانایی شناسایی و بیان مناسب هیجان‌ها را دارا باشند (ریاحی، گلزاری و موتابی، ۱۳۹۹). افرادی که قادر به مدیریت صحیح هیجان‌ها در برابر رویدادهای روزمره نیستند، بیشتر نشانه‌های تشخیص اختلال-های درونی‌سازی^۹ از قبیل افسردگی^{۱۰} و اضطراب^{۱۱} را نشان می‌دهند (کارگر برزی، چوبداری و ثمری صفا، ۱۳۹۸)؛ به-عبارت دیگر تجربه زندگی همراه با آشفتگی‌های هیجانی متنوع و گوناگون است و اینکه چگونه فرد به این آشفتگی‌ها واکنش نشان‌دهد نشان‌گر میزان توانایی فرد در پذیرش هیجان‌های مثبت و منفی زندگی است (پارسا منش،

5. emotions
6. meta-emotion
7. state
8. trait
9. internalization disorders
10. depression
11. anxiety

1. conflicts
2. incompatibility
3. communication problems
4. divorce

وسیع‌تری به موقعیت‌های مختلفی تعمیم خواهد یافت، به طوری که کسانی که حساسیت به طرد بالایی دارند، حتی علائم هیجانی مبهم از سوی اطرافیان را به منزله نشانه طرد در نظر می‌گیرند در صورتی که انتظارات اضطرابی طرد در این افراد تقویت شود و اگر زنجیره بازخوردها به صورت بالقوه تکرار شود، باعث خواهد شد که حساسیت به طرد مانند یک چرخه معیوب عمل کند و فرد یک پیشگویی درونی نسبت به آن داشته باشد (ویکزر، ۲۰۱۱). به عبارتی حساسیت به طرد می‌تواند از طریق ایجاد مشکلاتی در تنظیم هیجان (پیترز، اسمارت و بائر، ۲۰۱۵)، هیجان‌پذیری منفی^{۱۰} (گیلبرت، ایرونز، آلسون، گیلبرت و مک‌ایوان، ۲۰۰۶)، رفتارهای شدید پرخاشگرانه (آی‌دوک، گیوداک و لورسن، ۲۰۰۹) و واکنش‌پذیری بالا به تجربه‌های اجتماعی (اسلاویچ، وای، آیزنبرگ، تایلور، ۲۰۱۰) منجر به مشکلات روان‌شناختی شود. دنگ، چن و لیو (۲۰۱۹)، در پژوهشی نشان دادند تفاوت‌های فردی در روابط عاشقانه پیش‌بین معنادار حساسیت به طرد مبتنی بر ظاهر است. یافته‌های میهان، کین، روشه و همکاران (۲۰۱۸) حاکی از آن است که موضع اجتناب^{۱۱} در افراد دارای حساسیت به طرد، بالا است و ممکن است با هدف اجتناب صورت گیرد اما احتمالاً پذیرفتن رد آنها از ترس است. یافته‌های نورانا و ولش (۲۰۱۶) نیز مؤید آن است که حساسیت به طرد ممکن است افراد را به فاصله عاطفی و رفتاری از شرکای عاشقانه خود سوق دهد. با توجه به اینکه رضایت زوجین از زندگی زناشویی خود نقش مهمی در ایجاد استحکام زندگی آنها دارد و می‌تواند زوجین را از مشکلات زناشویی در امان نگه دارد (هاسون-اوهایون، بن-پازی، سیلبرگ، پیچنبرگ و گولدزویگ، ۲۰۱۹) و با توجه به اهمیت مشکلات ارتباطی و بین‌فردی در روابط بین همسران و اثراتی که بر زوجین می‌گذارد، لذا شناخت عوامل مرتبط با آشفتگی زناشویی با هدف کاهش آن ضروریست؛ بنابراین مسأله اصلی پژوهش حاضر آزمون برآزش مدل علی مبتنی بر آشفتگی روابط زوجی بر اساس فراهیجان منفی با نقش میانجی حساسیت به طرد در افراد متأهل شهر رشت بود

کراسکیان، حکمی و همکاران، ۱۳۹۶). در همین راستا پژوهش راشمی و آرون کومار (۲۰۱۸) حاکی از آن است که فراشناخت^۱ و فراهیجان، رضایت زناشویی^۲ آرا پیش‌بینی می‌کنند. پژوهش واژاپیلی و ریس (۲۰۱۷) نشان داد مداخله برنامه ارتباطی زوجین با محوریت هیجان‌ها ابزاری مؤثر برای ارتقای ارتباط و کیفیت روابط زناشویی است. پژوهش مانوز، هلمن، بوستر و همکاران (۲۰۱۷) بیانگر رابطه مثبت هیجان‌های مثبت با رضایت از زندگی است. پژوهش‌های صورت گرفته توسط رانی و جیسوال^۳ (۲۰۱۸) و رانی، ساراف، پاندی و همکاران (۲۰۱۷) همگی دال بر تأثیر فراهیجان بر رضایت و کیفیت زناشویی^۴ است. شاه‌مرادی، صادقی، گودرزی و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند که رویکرد هیجان‌مدار^۵ بر تغییر میل به طلاق تأثیر دارد. همچنین نتایج پژوهش فتوحی، میکائیلی، عطادخت و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد زوج‌درمانی مبتنی بر فراهیجان^۶ به تفاوت معناداری بین گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیر سازگاری و مؤلفه‌های دلزدگی زناشویی^۷ منجر شده است.

تعداد زیادی از مطالعات بر یک طرحواره ارتباطی^۸ به نام حساسیت به طرد^۹ در زمینه اختلافات زناشویی توجه داشته‌اند. حساسیت به طرد یک ویژگی شخصیتی است که با حساسیت بیش از حد به طرد اجتماعی مشخص می‌شود. افرادی که به طرد اجتماعی حساس هستند، تمایل دارند انتظار اضطراب یا عصبانیت داشته باشند، به راحتی آن را درک کرده و نسبت به آن واکنش بیش از حد نشان می‌دهند (گائو، آسینک، لیو، چن و ایپ، ۲۰۲۱). از نظر تحولی، افرادی که در خانواده طرد می‌شوند، طرحواره حساسیت به طرد را در خود شکل می‌دهند و در روابط اجتماعی آتی خود به‌ویژه روابط رمانتیک انتظار طرد دارند (نورونا، سالواتور، ولش و دارلینگ، ۲۰۱۴). حساسیت به طرد بر سازش افراد تأثیر منفی دارد و این عدم-سازش از راه‌های مختلفی از قبیل نارضایتی یا عدم‌احساس ایمنی در ارتباطات، خصومت، حسادت، افسردگی، پرخاشگری و لجبازی را موجب می‌شود (کراس، انگر، اچنر، هیرچ و داونی، ۲۰۰۷). از سوی دیگر تعدادی از گرایش‌های فراهیجانی به‌طور

10. negative emotionality

11. avoid

1. metacognition

2. marital satisfaction

3. Rani & Jaiswal

4. marital quality

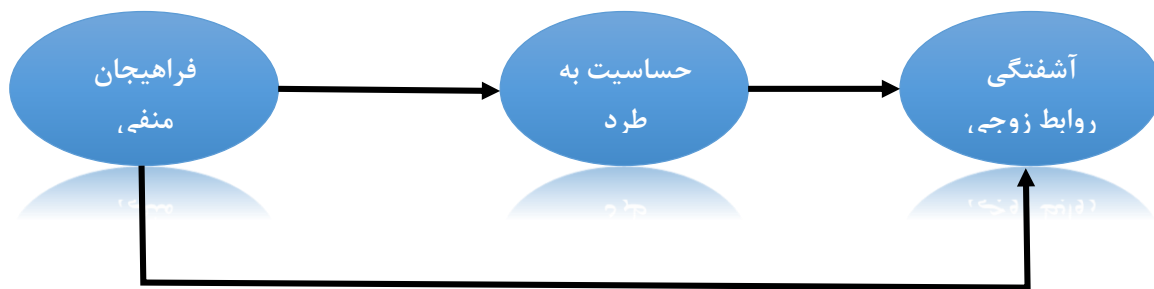
5. emotionally focused therapy

6. meta- emotion based couple therapy

7. marital boredom

8. communication schema

9. rejection sensitivity

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

متوسط بودند. برای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش بعد از اخذ مجوز از دانشگاه محقق اردبیلی به فرمانداری شهر رشت مراجعه شد. در مرحله بعد از بین مناطق پنجگانه شهر رشت به تصادف دو منطقه انتخاب و از هر دو منطقه به تصادف چهار محله انتخاب و بعد از مراجعه به محلات انتخاب شده به تک تک منازل مسکونی افراد مراجعه شد. در مرحله بعد، هدف پژوهش به آزمودنی‌ها توضیح و از آنها درخواست شد به پرسشنامه‌ها در محل منزل خود پاسخ دهند. بعد از بررسی پرسشنامه‌های جمع‌آوری‌شده، در نهایت داده‌های ۲۰۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری‌شده نیز با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری به وسیله نرم افزار Lisrel 8.8 تجزیه و تحلیل شد.

ابزار سنجش

سنجه خودگزارشی زناشویی تاکسون (MTSRM).

این سنجه توسط ویزمن، اشنایدر و بیچ (۲۰۰۹) ساخته شده و شامل ۱۰ ماده اقتباس‌شده از پرسشنامه آشفتگی زناشویی^۶ و (MSL_R) است که آزمودنی‌ها به آنها به صورت بلی یا خیر پاسخ می‌دهند. این ابزار اختلافات و آشفتگی زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند. این آزمون دارای ثبات زمانی و روایی ملاکی^۷ در تشخیص آشفتگی زوج‌های پریشان از غیرپریشان است. نمرات این آزمون از ۰ تا ۱۰ متغیر است که نمره ۴ به عنوان نمره برش برای آشفتگی زناشویی در نظر گرفته شده

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

مطالعه حاضر از نظر هدف، کاربردی، از نظر روش انجام توصیفی - همبستگی و از نظر زمانی مقطعی است. جامعه آماری این مطالعه، شامل کلیه افراد متأهل شهر رشت در سال ۱۳۹۸ بود. طبق نظر محققان حداقل حجم نمونه برای مطالعات مدل‌یابی معادلات ساختاری^۱ ۲۰۰ نفر است (هومن، ۱۳۸۸)؛ که در پژوهش حاضر به دلیل عدم دسترسی کامل به افراد متأهل شهر رشت، ۲۴۰ نفر به صورت نمونه‌گیری خوشه-ای^۲ (خوشه اول مناطق پنج‌گانه رشت، خوشه دوم انتخاب دو منطقه، خوشه سوم انتخاب محلات،...) انتخاب شدند که بعد از بررسی پرسشنامه‌های جمع‌آوری‌شده تعداد ۴۰ پرسشنامه به دلیل تکمیل ناقص کنار گذاشته شد و در نهایت داده‌های ۲۰۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها نیز از سنجه خودگزارشی تاکسون (MTSRM)^۳، مقیاس فراهیجان‌ها (MES)^۴ و پرسشنامه حساسیت به طرد- نسخه بزرگسالان (RSQ)^۵ استفاده شد. آزمودنی‌ها با میانگین سنی ۳۶/۵۰ و انحراف استاندارد ۸/۳۱ در این مطالعه شرکت داشتند که ۵۰ درصد آنها مرد و ۵۰ درصد دیگر زن بودند. همچنین میانگین مدت زمان زندگی مشترک ۸/۶۵ سال با انحراف استاندارد ۶/۲۸ بود. در مورد تحصیلات پاسخ‌دهندگان، بیشترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلات کارشناسی بود. همچنین در رابطه با وضعیت اقتصادی پاسخ‌دهندگان، بیشتر آنها دارای وضعیت اقتصادی

6. marital distress questionnaire
7. validity criterion

1. structural equation modeling
2. cluster sampling
3. Marital Taxon Self-Report Measure (MTSRM)
4. Meta-Emotions Scale (MES)
5. Rejection Sensitivity Questionnaire-Adults Version (RSQ)

است. روایی^۱ این سنجه توسط سازندگان آن مورد تأیید قرار گرفته است و دارای پایایی^۲ بالای ۰/۷۰ است (ویژمن و همکاران، ۲۰۰۹). در ایران برای اولین بار نسخه تجدیدنظر شده آن توسط بهرادفر، جزایری، بهرامی و همکاران (۱۳۹۵) در زنان و مردان متأهل اجرا و روایی آن را مطلوب و پایایی آن را ۰/۹۴ گزارش داد. ضریب آلفای کرونباخ^۳ این سنجه بر روی آزمودنی‌های مطالعه حاضر ۰/۷۲ به دست آمد.

مقیاس فراهیجان‌ها (MES). این مقیاس توسط میتمنسرگراپر، بک، هافر و همکاران (۲۰۰۹) ساخته شده است. دارای ۲۸ گویه و شش زیرمقیاس است. این مقیاس در کل دو بعد فراهیجان مثبت (فراشفقت^۴ و فراعلاقه^۵) و منفی (فراخشم^۶، فرا تحقیر/ فراشرم^۷، فرا کنترل فکر^۸ و فراسرکوب^۹) را می‌سنجد و براساس لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً نادرست (۱) تا کاملاً درست (۵) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه توسط رضایی، پارسایی، نجاتی و همکاران (۱۳۹۳) برای استفاده در فرهنگ ایرانی، ترجمه، روا و پایا شده است. آنها از ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی و از روش تحلیل عامل تأییدی^{۱۰} و همبستگی مقیاس فراهیجان با هوش عاطفی^{۱۱} برای بررسی روایی پرسشنامه استفاده کردند. نتایج پژوهش آنها نشان داد ضریب آلفای کرونباخ در زیرمقیاس فراهیجان مثبت ۰/۸۷ و در زیرمقیاس فراهیجان منفی ۰/۷۰ و برای کل مقیاس ۰/۸۹ است. در این پژوهش از سؤالات مربوط به فراهیجان منفی استفاده شد. در پژوهش حاضر پایایی آن نیز با استفاده از تحلیل آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۲ به دست آمد.

پرسشنامه حساسیت به طرد- نسخه بزرگسالان (RSQ). پرسشنامه حساسیت به طرد- نسخه بزرگسالان (برنسون، گیوراک، آیدوک، داوئی، گارنر، مگ و همکاران، ۲۰۰۹) انطباق یافته پرسشنامه حساسیت به طرد دونی و فلدمن (۱۹۹۶) است. این پرسشنامه فرآیند پردازش شناختی-هیجانی مرتبط با موقعیت‌های استرس‌زا و طردکننده را می‌سنجد که بر اساس تاریخچه یادگیری اجتماعی شناختی شکل گرفته است و در موقعیت‌هایی فعال می‌شود که امکان طرد یا پذیرش وجود دارد. این آزمون شامل ۹ سؤال دو قسمتی (الف و ب) است و بر اساس مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای (قسمت الف از ۱ «اصلاً نگران نیستم» تا ۶ «خیلی نگرانم» و قسمت ب از ۱ «احتمال خیلی کمی دارد» تا ۶ «احتمال زیادی دارد») درجه‌بندی می‌شود. با کم کردن نمرات «انتظار پذیرش» در هر موقعیت (قسمت ب) از عدد ۷، «نمرات انتظار طرد» محاسبه می‌شود. سپس در هر موقعیت نمره‌ی انتظار طرد در «درجه اضطراب» ضرب شده و میانگین نمرات حاصل برای ۹ موقعیت محاسبه و به‌عنوان میزان حساسیت فرد به طرد در نظر گرفته می‌شود. همسانی درونی این مقیاس با آلفای کرونباخ ۰/۸۹ و پایایی بازآزمون^{۱۲} آن ۰/۹۱ گزارش شده است. کرملو، متقی‌پور، برجعی و همکاران (۱۳۹۵)، میزان پایایی این مقیاس در پژوهش خود را با آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش کردند. در پژوهش حاضر مقدار پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۱ به دست آمد.

یافته‌ها

شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای آشفتگی روابط زوجی، فراهیجان منفی و حساسیت به طرد در جدول ۱ گزارش شده است. مقدار چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در بازه (۲، -۲) قرار دارد؛ یعنی از لحاظ کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش نرمال و دارای توزیع متقارن و کشیدگی نرمال است.

12. reliability of retesting

1. validity
2. reliability
3. cronbach's alpha coefficients
4. meta-compassionate
5. meta-interest
6. meta- anger
7. meta-contempt/meta-shame
8. tough control
9. meta-suppression"
10. confirmatory factor analysis
11. emotional intelligence

جدول ۱

توصیف متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	چولگی	کشیدگی
آشفتگی روابط زوجی	۴/۵۹	۱/۸۲۵	۰/۱۵۶	-۰/۴۰۴
فراهیجان منفی	۲/۶۷۹	۰/۷۴۹	۰/۰۷۱	-۰/۳۸۴
حساسیت به طرد	۹/۷۸۹	۰/۶۴۸	۰/۱۳۸	-۰/۴۹۱
انتظار طرد	۴/۲۳۶	۰/۴۶۷	۰/۱۴۹	-۰/۳۵۷
انتظار پذیرش	۵/۵۵۳	۰/۶۸۲	۰/۱۱۲	-۰/۵۴۲

با توجه به جدول ۲ نتایج ماتریس همبستگی، بین آشفتگی روابط زوجی با فراهیجان منفی ($r = ۰/۵۶۲$; $p < ۰/۰۱$) و حساسیت به طرد ($r = ۰/۶۱۰$; $p < ۰/۰۱$) در سطح $\alpha = ۰/۰۵$ و حساسیت به طرد ($r = ۰/۶۱۰$; $p < ۰/۰۱$) نیز ارتباط مثبت و معنی دار وجود دارد؛ همچنین بین فراهیجان منفی با حساسیت به طرد ($r = ۰/۵۲۵$; $p < ۰/۰۱$) نیز ارتباط مثبت و معنی دار برقرار است.

جدول ۲

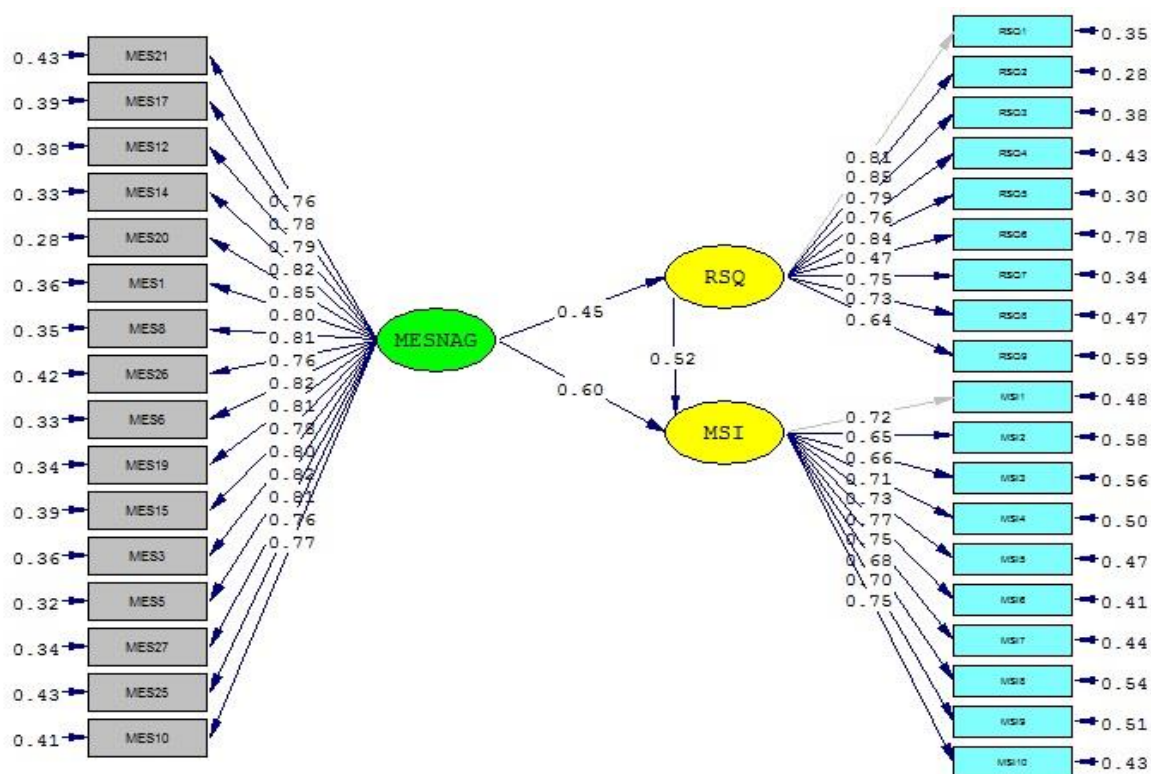
ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	آشفتگی روابط زوجی	فراهیجان منفی	حساسیت به طرد
آشفتگی روابط زوجی	۱		
فراهیجان منفی	۰/۵۶۲**	۱	
حساسیت به طرد	۰/۶۱۰**	۰/۵۲۵**	۱

در این بخش به بررسی مدل اندازه‌گیری پژوهش با استفاده از بررسی بار عاملی بین متغیرهای آشکار^۱ با متغیرهای مکنون^۲ پرداخته می‌شود. بار عاملی^۳ در حقیقت یک ضریب همبستگی بین متغیرهای مکنون و متغیرهای آشکار در یک مدل اندازه‌گیری است. این ضریب تعیین می‌کند که متغیر مکنون چقدر از واریانس متغیرهای آشکار را تبیین می‌کند. قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل‌مشاهده به‌وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی

مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۳ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف‌نظر می‌شود. بار عاملی بین ۰/۳ تا ۰/۶ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از ۰/۶ باشد خیلی مطلوب است. در ادامه تحقیق با استفاده از معادلات ساختاری به بررسی اثر مستقیم و غیرمستقیم فراهیجان منفی با میانجی‌گری حساسیت به طرد بر آشفتگی روابط زوجی پرداخته می‌شود.

1. obvious variables
2. concealed variable
3. factor load

Chi-Square=1638.95, df=557, P-value=0.00000, RMSEA=0.069

شکل ۱. آزمون مدل تحقیق (در حالت استاندارد)

چراکه سطح معنی‌داری مربوطه کوچکتر از ۰/۰۵ است. از سوی دیگر کلیه بارهای عاملی بیشتر از ۰/۵ است که گویای رابطه مطلوب بین متغیرهای آشکار با متغیرهای مکنون است.

با توجه به مدل تحقیق در حالت استاندارد، مشاهده می‌شود که کلیه سؤالات مربوط به متغیرهای پژوهش دارای ضرایب همبستگی معنی‌داری با متغیرهای مکنون هستند

جدول ۳

شاخص‌های برازندگی مدل تحقیق

نام شاخص	مقدار	بازه قابل قبول	نتیجه
نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی ($\frac{\chi^2}{df}$)	۲/۹۴	کمتر از ۳	قابل قبول
ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد (RMSE)	۰/۰۶۹	خوب: کمتر از ۰/۰۸ متوسط: ۰/۰۸ تا ۰/۱	خوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹۰	قابل قبول
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۳	بیشتر از ۰/۹۰	قابل قبول
شاخص نیکوئی برازش (GFI)	۰/۸۹	بیشتر از ۰/۸۰	قابل قبول

با توجه به جدول ۴ اثر مستقیم متغیر فراهیجان منفی بر آشفستگی روابط زوجی و حساسیت به طرد، مثبت معنادار است. همچنین اثر مستقیم متغیر حساسیت به طرد بر آشفستگی

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که مدل تحقیق از نظر شاخص‌های معنی‌داری و برازش مورد تأیید است.

روابط زوجی، مثبت معنادار است.

جدول ۴

معادلات ساختاری مدل تحقیق

متغیر	ضریب مسیر	مقدار تی (T)	خطای استاندارد	معنی داری
فراهیجان منفی	←	۰/۶۰	۸/۴۲	۰/۰۵۶
فراهیجان منفی	←	۰/۴۵	۵/۳۱	۰/۰۷۱
حساسیت به طرد	←	۰/۵۲	۵/۷۶	۰/۰۶۹

جهت بررسی اثر غیرمستقیم فراهیجان منفی بر آشفتگی روابط زوجی با میانجی‌گری حساسیت به طرد از آزمون تست سوبل^۱ و برای تعیین شدت اثر غیرمستقیم از طریق میانجی از

جدول ۵

نتایج تحلیل اثرات غیر مستقیم فراهیجان منفی بر آشفتگی روابط زوجی با میانجی‌گری حساسیت به طرد

فرضیه پژوهش	تی سوبل (T-sobel)	ضریب مسیر استاندارد	آماره عامل تورم واریانس (VAF)	نتیجه آزمون
فراهیجان منفی ← حساسیت به طرد ← آشفتگی روابط زوجی	۴/۸۴۵	۰/۲۳۴	۰/۲۸۰	تأیید

در آنها وجود دارد. نتایج به‌دست‌آمده با یافته‌های پژوهش راشمی و آرون کومار (۲۰۱۸)؛ رانی و جیسوال (۲۰۱۸)؛ رانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ شاه‌مرادی و همکاران (۱۳۹۸)؛ فتوحی و همکاران (۱۳۹۶)؛ مانوز و همکاران (۲۰۱۷) و واژاپیلی و ریس (۲۰۱۷) همسو است. فراهیجان منفی (برای مثال فراخشم) منعکس‌کننده ناتوانی افراد در پذیرش هیجانات خود است؛ هیجانات منفی، پردازش اطلاعات را تحت‌تأثیر قرار داده و افراد را بیش از اندازه درگیر جزئیات می‌کند (به‌بهانی و همائی، ۱۳۹۹). همسرانی که از نظر هیجانی گرفتار آشفتگی و پریشانی شده باشند، در مجموعه‌ای از طرح‌های خشک و انعطاف‌ناپذیر و چرخه‌های تعاملی که توسط خودشان تقویت شده، درگیر می‌شوند و عدم توانایی آنها برای تحمل این هیجانات منفی منجر به ایجاد تنش و آشفتگی در روابط آنها خواهد شد (نورمن و فورنر، ۲۰۱۶). میتمسگرابر و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند که بازتاب فراهیجان بازگشت‌کننده یک بخش مهمی از تنظیم هیجان فرد با تأثیر زیاد بر سلامت روانی فرد است و افرادی که

با توجه به میزان آماره تی غیرمستقیم (تی سوبل) بین متغیرهای بالا که خارج از بازه (۱/۹۶ & -۱/۹۶) است؛ لذا فرضیه اثر غیرمستقیم متغیر فراهیجان منفی بر آشفتگی روابط زوجی پذیرفته می‌شود. بنابراین متغیرهای فراهیجان منفی علاوه بر اثر مستقیم، به‌طور غیرمستقیم و از طریق حساسیت به طرد نیز بر آشفتگی روابط زوجی تأثیر می‌گذارند. با توجه به میزان به‌دست‌آمده برای آماره VAF مشاهده می‌شود که ۲۸ درصد تأثیر فراهیجان منفی بر آشفتگی روابط زوجی از طریق حساسیت به طرد می‌تواند تبیین شود.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی برآزش مدل علی مبتنی بر آشفتگی روابط زوجی براساس فراهیجان منفی با توجه به نقش میانجی حساسیت به طرد در افراد متأهل انجام گرفت. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که اثر فراهیجان منفی بر آشفتگی روابط زوجی مثبت و معنادار بود. درواقع، هرچه ویژگی فراهیجان منفی در زوجین بیشتر باشد، آشفتگی روابط زوجی بیشتری

2. variance accounted for

1. sobel test

رابطه را ترک می‌کند و او به‌عنوان یک فرد بی‌یاور، توانایی هیچ کاری را نخواهد داشت. این الگوی اعتقادی حس انتقام یا تلافی همراه با خصومت در مقابل همسر را افزایش می‌دهد که در نهایت منفی‌بودن زن را در پی دارد (ویکزر، ۲۰۱۱). در مردانی که حساسیت به طرد در آنها بالاست با کاهش سرمایه‌گذاری خود در روابط صمیمی از پیش‌بینی طرد شدن جلوگیری می‌کنند، به جای آن، آنها در روابط صمیمی که در آن شریک زندگی‌شان بی‌قید و شرط حمایت‌کننده باشند، سرمایه‌گذاری زیادی می‌کنند (داونی و فلدمن، ۱۹۹۶). نتایج را می‌توان به این صورت تبیین کرد که حساسیت به طرد در افراد موجب می‌شود در حل تعارض با همسر کمتر موافق باشند، به‌طوری‌که چنین موقعیتی را به جای اینکه به‌عنوان شرایطی برای حل مشکلات بدانند بیشتر آن را موقعیتی برای طرد شدن از سوی شریک زندگی به‌شمار می‌آورند. زمانی که طرد شدن را از سوی همسر درک کنند، رفتارهایی مانند اذیت‌کردن، تهدیدکردن، فریادزدن و عدم صحبت‌کردن در مورد مشکل را نشان می‌دهند که همه این‌ها روی هم رفته از ارائه راهکار برای حل تعارض می‌کاهد و ممکن است کوچک‌ترین خطاهای شریک زندگی خود را به‌صورت تجربه طردشدگی ادراک کرده و واکنش منفی در برابر آن نشان دهند که ادامه این روند معیوب می‌تواند روابط زناشویی را آشفته کند.

نتایج نشان داد که اثر غیرمستقیم فراهیجان منفی بر آشفستگی روابط زوجی از طریق حساسیت به طرد معنادار بود. لذا، حساسیت به طرد، به‌عنوان میانجی‌گر رابطه فراهیجان منفی با آشفستگی روابط زوجی پذیرفته شد و مشاهده شد که ۲۸ درصد از تأثیر فراهیجان منفی بر آشفستگی رابطه زوجی از طریق حساسیت به طرد می‌تواند تبیین شود. در بحث حاضر، به‌دلیل عدم وجود پیشینه داخلی و خارجی مشابه با موضوع مورد بحث، نتایج پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های دیگر مقایسه نمی‌شود. در جهت تبیین نتایج می‌توان گفت نوع و نحوه ابراز هیجان از سوی هریک از زوج‌ها می‌تواند به‌عنوان عامل مهم استرس‌زا بر محیط و جو خانه تأثیرگذار باشد (تریوه، کریمی، اکبری و همکاران، ۱۳۹۹). ممکن است ابراز هیجان-هایی نظیر خصومت و درگیری هیجانی مفرط که یکی از زوجین نسبت به همسر خود دارد، استرس‌آور باشد و بر روابط

از فراهیجان کمتری برخوردارند آگاهی پایینی نسبت به عواطف و هیجانات خود دارند. این افراد هیجانات را به‌عنوان چیزی که باید آن را نادیده گرفت تلقی می‌کنند. از نظر آنان تجربیات ناراحت‌کننده آنقدر مهم نیستند که باعث نگرانی شود و ابراز هیجان را نشانه‌ی ضعف می‌دانند. در جهت تبیین یافته به‌دست‌آمده می‌توان گفت افرادی که دچار کم‌برآورد یا بیش‌برآورد هیجانی هستند به احتمال بیشتری دچار مشکلات روان‌شناختی شده و از راهبردهای خودتنظیمی ناکارآمد بهره خواهند برد. افرادی که از هیجانات مثبت پایین و هیجانات منفی بالایی برخوردار هستند، لذا در تعدیل و ابراز به موقع هیجانات در موقعیت‌های مختلف زندگی مشکل دارند و از آنجاکه هیجانات می‌توانند نقش مهمی در زندگی ایفا کنند، این عدم تعدیل هیجانات منجر به مشکلاتی در روابط زناشویی آنها خواهد شد.

نتایج نشان داد که حساسیت به طرد اثر مستقیم و معنی‌داری بر آشفستگی روابط زوجی دارد. این نتایج همسو با نتایج دنگ و همکاران (۲۰۱۹) و نورانا و ولش (۲۰۱۶) است. میهان و همکاران (۲۰۱۸) بیان کردند افراد دارای حساسیت بالا به طرد، در پاسخ به تأثیر منفی شریک زندگی خود، رفتارهای سرد و غیردوستانه نشان خواهند داد. براساس دیدگاه پردازش شناختی-عاطفی اطلاعات، متغیرهایی مانند انتظارات در مورد پیامد اعمال، ارزش‌گذاری ذهنی^۱ برای پیامدهای مختلف، سوگیری‌های اسنادی^۲ و سناریوهای تنظیم پاسخ‌های عاطفی و رفتاری^۳ در موقعیت‌های مختلف، مورد توجه قرار می‌گیرد (داونی و فلدمن، ۱۹۹۶). تحقیقات گالیهر و بنتلی (۲۰۱۰) نشان داد که افراد با حساسیت به طرد بالا رفتارهای خود را بسیار منفی‌تر از دیگران تفسیر می‌کنند و به همین دلیل در روابط نزدیک خود بیشتر سازش می‌کنند. حساسیت به طرد با حسادت ارتباط دارد که باعث به‌وجودآمدن مشکل در روابط بین‌فردی می‌شود (مورفی و راسول، ۲۰۱۶). در پاسخ به طرد درک‌شده از سمت همسر در زنانی با حساسیت به طرد بالا، منفی‌بودن و کاهش رفتارهای مثبت رواج بیشتری دارد که می‌تواند از پیامدهای گرایش آنان برای مقابله‌کردن به شیوه نشخوار ذهنی باشد. نشخوار در مورد طرد درک‌شده، باعث تقویت این اعتقاد می‌شود که همسر این

1. mental valuation
2. documentary biases
3. scenarios for regulating emotional and behavioral responses

زناشویی دارد؛ به عبارت دیگر افراد دارای حساسیت بالا به طرد، در پاسخ به تأثیر منفی شریک زندگی خود، رفتارهای سرد و غیردوستانه نشان می‌دهند که این می‌تواند باعث افزایش آشفتگی در روابط زوجی شود. این پژوهش چند محدودیت داشت: استفاده از نمونه‌های عادی محدودیت اول مطالعه حاضر بود که تعمیم نتایج را به سایر افراد نظیر افراد متقاضی طلاق که آشفتگی زناشویی بالایی دارند، دشوار می‌سازد. همچنین عدم کنترل برخی متغیرهای نظیر داشتن فرزند، طول مدت ازدواج از دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر بود. تکرار این پژوهش در نمونه‌های زوجین مطلقه و عادی به صورت هم‌زمان از پیشنهاد‌های دیگر پژوهش حاضر است. جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش محدود به ابزارهای خود گزارشی بود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده در کنار پرسشنامه از ابزارهای دیگری نظیر مصاحبه برای ارزیابی آشفتگی زناشویی استفاده شود. پیشنهاد می‌شود روانشناسان با آموزش‌های لازم مبنی بر افزایش کیفیت تعاملات در خانواده مبدأ و کاهش طرد ادراک‌شده از سوی والدین، به توانایی داشتن روابط عاشقانه موفق در آینده کمک کنند. همچنین با توجه به اینکه افراد دارای فراهیجان مثبت، در روابط استرس‌زا و پریشان زناشویی، از راهبردهای مقابله‌ای مسأله‌مدار بیشتر استفاده می‌کنند و در پی آن کنترل بهتری بر شرایط دارند، در نتیجه پیشنهاد می‌شود روانشناسان با آموزش دادند تکنیک‌های تنظیم هیجان و گسترش هیجانات مثبت به افراد در حل بحران بین زوجین کمک‌های لازم را انجام دهند. یافته‌های این مطالعه ضمن گسترش ادبیات پژوهش، لزوم توجه به ویژگی‌های هیجانی (فراهیجان) و میان‌فردی (حساسیت به طرد) در برنامه‌های ارتقای روابط زوجین را برای روانشناسان برجسته می‌کند.

سپاس‌گزاری

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از شرکت‌کنندگان برای مشارکت در پژوهش تشکر و قدردانی کنند.

تعارض منافع

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی دانشگاه محقق اردبیلی است و در آن هیچ تعارض منافی وجود ندارد.

بین آنها تأثیر منفی گذارد؛ در همین راستا تجربه فراهیجان نشانه‌ای در حافظه برجای می‌گذارد که منجر خواهد شد که گرایش به واکنش به شیوه خاصی صورت گیرد؛ تعدادی از گرایش‌های فراهیجانی به طور وسیعی به موقعیت‌های مختلفی تعمیم خواهد یافت (الیور، ۱۹۹۳)؛ به طوری که کسانی که حساسیت به طرد بالایی دارند، حتی علائم مبهم از سوی اطرافیان را به منزله نشانه طرد در نظر می‌گیرند و پاسخ خشمگینانه‌ی آنها حتی به علائم نامشخص، می‌تواند تجربه‌ی طرد واقعی را در آنها افزایش دهد؛ در همین راستا همه این عوامل موجب به این برداشت می‌شود که طرد شدن، اجتناب-ناپذیر است و زندگی آنها غیرقابل کنترل است. در صورتی که انتظارات اضطرابی در این افراد تقویت شود و اگر زنجیره بازخوردها به صورت بالقوه تکرار شود، باعث خواهد شد که حساسیت به طرد مانند یک چرخه معیوب عمل کند و فرد یک پیشگویی درونی نسبت به آن داشته باشد (ویکز، ۲۰۱۱). در جهت تبیین نتایج این قسمت می‌توان گفت افرادی که بازخورد فردی تحقیق‌آمیز دریافت می‌کنند، این هیجانات تحقیق‌آمیز را به صورت پرخاشگری بین فردی نشان می‌دهند، به عبارتی افرادی که فراهیجان منفی بالایی دارند اغلب، اضطراب بیشتری را تجربه کرده‌اند و در مقابل افزایش اضطراب حساس هستند؛ یعنی در برابر رویدادهای فشارزای روزانه حساسیت بیشتری نشان می‌دهند؛ در این افراد طرحواره‌های طرد منجر به سوگیری در تفسیر رویدادها می‌شوند که در آسیب‌شناسی بین فردی به صورت سوء تفاهم، گمانه‌های نادرست و انتظارات غیرواقع‌بینانه بروز می‌یابد که منجر به کاهش صمیمیت زناشویی می‌شود؛ در طی آن شایستگی و پذیرش در روابط زناشویی در افراد حساس به طرد کم می‌شود و رابطه به آشفتگی و فروپاشی کشانده خواهد شد.

در کل نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که فراهیجان منفی علاوه بر اینکه می‌تواند بر شدت آشفتگی در روابط زوجین بیافزاید، می‌تواند به طور غیرمستقیم و با میانجیگری حساسیت به طرد نیز بر آشفتگی در روابط زوجی نیز تأثیر بگذارد. نتایج به دست آمده نشان دادند که در یک زندگی زناشویی با افزایش توانایی افراد در پذیرش و ابراز مناسب هیجان‌ها و کاهش هیجان‌های منفی مانند خشم، آشفتگی زناشویی زوجین کاهش می‌یابد. علاوه بر این نتایج گویای این بودند که حساسیت به طرد تأثیر مستقیم مثبت و معنی‌داری روی آشفتگی

منابع

- بهبهانی مندنی‌زاده، آ.، و همائی، ر. (۱۳۹۹). رابطه انگ ناباروری و پریشانی روانشناختی با کیفیت رابطه زناشویی از طریق میانجی‌گری فراهیجان در زنان نابارور. *خانواده-پژوهی*، ۶۱، ۷۶-۵۵.
- بهرادفر، ر.، جزایری، ر. س.، بهرامی، ف.، عابدی، م. ر.، اعتمادی، ع.، و فاطمی، س. م. (۱۳۹۵). ارزیابی و تشخیص بالینی در زوج‌درمانی؛ تجدیدنظر و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس غربالگری آشفتگی زناشویی و ارتباطی (SSMRD). *خانواده‌پژوهی*، ۳، ۴۳۵-۴۱۳.
- پارسامنش، ف.، کراسکیان، آ.، حکمی، م.، و احدی، ح. (۱۳۹۶). اثربخشی مدل تنظیم هیجان گروس بر تحمل آشفتگی هیجانی و پرخوری هیجانی. *روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۲۹، ۵۲-۲۳.
- پورسردار، ف.، صادقی، م.، گودرزی، ک.، و روزبهانی، م. (۱۳۹۸). اثربخشی زوج‌درمانی متمرکز بر هیجان (EFCT) و زوج‌درمانی رفتاری یکپارچه‌نگر (IBCT) بر بازسازی الگوهای ارتباطی زوجین دارای تعارض زناشویی. *روانشناسی خانواده*، ۱، ۵۴-۳۹.
- تریوه، ب.، کریمی، ک.، اکبری، م.، و مرادی، ا. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری تعهد زناشویی، بر اساس باورهای ارتباطی، درگیری عاطفی و انتقاد در خانواده: نقش میانجی‌گر صمیمیت زناشویی. *روانشناسی کاربردی*، ۵۳، ۱۵۸-۱۲۹.
- جهانی دولت‌آباد، ا.، و حسینی، س. ح. (۱۳۹۳). مطالعه جامعه‌شناختی علل و زمینه‌های بروز تعارضات زناشویی در شهر تهران. *بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۲، ۳۶۴-۳۲۹.
- رضایی، ن.، پارسایی، ا.، نجاتی، ع.، نیک‌آمال، م.، و هاشمی‌رزینی، س. (۱۳۹۳). ویژگی‌های روانسنجی مقیاس فراهیجان دانشجویان. *تحقیقات روانشناختی*، ۲۳، ۱۲۴-۱۱۱.
- ریاحی، ف.، گلزاری، م.، و موتابی، ف. (۱۳۹۹). رابطه ابعاد تنظیم هیجان و رضایت زناشویی با استفاده از مدل وابستگی متقابل عامل-شریک. *روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱، ۶۳-۴۴.
- شاهمرادی، ح.، صادقی، م.، گودرزی، ک.، و روزبهانی، م. (۱۳۹۸). اثربخشی رویکردهای تلفیقی هیجان‌مدار-گاتمن و راهبردی-راه‌حل‌محور بر کاهش میل به طلاق. *روانشناسی خانواده*، ۲، ۸۶-۷۱.
- طیرانی نجاران، ف.، محمدخانی، ش.، و حسینی، ج. (۱۳۹۸). اثر آموزش مهارت‌های ارتباط بر رضایت زناشویی زوج‌های جوان. *پژوهش‌های نوین روانشناختی*، ۵۴، ۱۰-۱.
- فتوحی، س.، میکاییلی، ن.، عطادخت، ا.، و حاجلو، ن. (۱۳۹۶). اثربخشی زوج‌درمانی مبتنی بر فراهیجان بر سازگاری دلدزدگی زناشویی در همسران دارای تعارض. *فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*، ۳۹، ۶۴-۴۵.
- قربانی وناجمی، م.، ازه‌ای، ج.، و غلامعلی لواسانی، م. (۱۳۹۸). اثربخشی بازآموزی اسنادی بر سلامت فرزندان طلاق پسر مقطع متوسطه اول. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۲۰، ۳۴-۲۶.
- کارگر برزی، ح.، چوبداری، ع.، و ثمری صفا، ج. (۱۳۹۸). اثربخشی خانواده‌درمانی مبتنی بر درمان عاطفی بوئن بر کارکردهای تحولی خانواده و روان‌بدهای هیجانی ناسازگارزنان مبتلا به اختلال افسردگی اساسی. *روانشناسی خانواده*، ۳، ۱۴-۱.
- کرم‌لو، س.، متقی‌پور، ی.، برجعلی، ا.، صادقی، م. س.، و خانی-پور، ح. (۱۳۹۵). عوامل مؤثر بر تجربه شرم در خانواده‌های بیماران با اختلال روانپزشکی: نقش انگ، حساسیت به طرد و ارزیابی شناختی. *مطالعات روانشناسی بالینی*، ۲۳، ۳۹-۲۵.
- مقدم‌زاده، ع.، علوی، ط. س.، مظاهری، م. ع.، حجازی موعاری، ا.، صالحی، ک.، و افروز، غ. ع. (۱۳۹۷). بازنمایی عوامل فردی مؤثر در احتمال آسیب طلاق: یک بررسی پدیدارشناسی. *مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۲، ۱۴۶-۱۱۵.
- هومن، ح. ع. (۱۳۸۸). *مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل*. تهران: انتشارات سمت.

REFERENCES

- Ayduk, O., Gyurak, A., & Luerssen, A. (2009). Rejection Sensitivity Moderates the Impact of Rejection on Self-Concept Clarity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *11*, 1467–1478.
- Bachem, R., Levin, Y., Zhou, X., Zerach, G., & Solomon, Z. (2018). The Role of Parental Posttraumatic Stress, Marital Adjustment, and Dyadic Self-Disclosure in Intergenerational Transmission of Trauma: A Family System Approach. *Journal of Marital and Family Therapy*, *3*, 543-555.
- Bailen, N. H., Wu, H., & Thompson, R.J. (2019). Meta-emotions in daily life: Associations with emotional awareness and depression. *Emotion*, *5*, 776-787.
- Berenson, K. R., Gyurak, A., Ayduk, O., Downey, G., Garner, M. J., Mogg, K., & Pine, D. S. (2009). Rejection sensitivity and disruption of attention by social threat cues. *Research in Personality*, *43*, 1064-1072.
- Coyne, J. C., & Downey, G. (1991). Social factors and psychopathology: Stress, social support, and coping processes. *Annual Review of Psychology*, *42*, 401–425.
- Deng, Y., Chen, Y., & Liu, X. (2019). Romantic relationship and appearance-based rejection sensitivity: A moderated mediation model of self-rated attractiveness and appearance-contingent self-worth. *Personality and Individual Differences*, *142*, 295-300.
- Downey, G., & Feldman, S. I. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, *6*, 1327-1343.
- Galliher, R. V., & Bentley, C. G. (2010). Links between rejection sensitivity and adolescent romantic relationship functioning: The mediating role of problem-solving behaviors. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, *19*, 603-623.
- Gao, S., Assink, M., Liu, T., Chan, K. L., & Ip, P. (2021). Associations between rejection sensitivity, aggression, and victimization: A meta-analytic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *1*, 125-135. <https://doi.org/10.1177/1524838019833005>.
- Gilbert, P., Irons, C., Olsen, K., Gilbert, J., & McEwan, K. (2006). Interpersonal sensitivities: Their links to mood, anger and gender. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, *1*, 37-51.
- Hasson-Ohayon, I., Ben-Pazi, A., Silberg, T., Pijnenborg, G. H., & Goldzweig, G. (2019). The mediating role of parental satisfaction between marital satisfaction and perceived family burden among parents of children with psychiatric disorders. *Psychiatry Research*, *271*, 105-110.
- Holley, R., Claudia, M., & Irene, C. (2018). Depression, emotion regulation & the demand/withdraw pattern during intimate relationship conflict. *Journal of Social and Personal Relationships*, *35*, 408-430.
- Hurrell, K. E., Houwing, F.L., & Hudson, J.L. (2017). Parental MetaEmotion Philosophy and Emotion Coaching in Families of Children and Adolescents with an Anxiety Disorder. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *3*, 569-582. doi: 10.1007/s10802-016-0180-6 pmid: 27370681
- Kross, E., Egner, T., Ochsner, K., Hirsch, J., & Downey, G. (2007). Neural dynamics of rejection sensitivity. *Journal of Cognitive Neuroscience*, *6*, 945-956.
- Lebow, J.L., Chambers, A.L., Christensen, A., & Johnson, S.M. (2012). Research on the treatment of couple distress. *Journal of Marital and Family Therapy*, *1*, 145-168
- Mao, K., Niu, J., Chen, H., Wang, L., & Atiquzzaman, M. (2018). Mining of marital distress from microblogging social networks: A case study on Sina Weibo. *Future Generation Computer Systems*, *86*, 1481–1490. doi:10.1016/j.future.2017.05.030.
- Meehan, K. B., Cain, N. M., Roche, M. J., Clarkin, J. F., & De Panfilis, C. (2018). Rejection sensitivity and interpersonal behavior in daily life. *Personality and Individual Differences*, *126*, 109–115.
- Miceli, M., & Castelfranchi, C. (2019). Meta-emotions and the complexity of human emotional experience. *New Ideas in Psychology*, *55*, 9-42.
- Mitmansgruber, H., Beck, TN., Hofer, S., & Schubler, G. (2009). When you don't like what you feel: Experiential avoidance, mindfulness and meta-emotion in emotion regulation. *Personality and Individual Differences*, *4*, 448–453.
- Munoz, R.T., Hellman, C.M., Buster, B., Robbins, A., Carroll, C., Kabbani, M., & Fox, M. D. (2017). Life Satisfaction, Hope, and Positive Emotions as Antecedents of Health Related Quality of Life among Homeless Individuals. *International Journal of Applied Positive Psychology*, *3*, 69-89.
- Murphy, A. M., & Russell, G. 2016. Rejection Sensitivity, Jealousy, and the Relationship to Interpersonal Aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, *13*, 2118–2129.

- Norman, E., & Furnes, B. (2016). The concept of "metaemotion": What is there to learn from research on metacognition?. *Emotion Review*, 2, 187-193.
- Norona, J. C., & Welsh, D. P. (2016). Rejection sensitivity and relationship satisfaction in dating relationships: The mediating role of differentiation of self. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 2, 124-135.
- Norona, J. C., Salvatore, J. F., Welsh, D.H. P., & Darling, N. (2014). Rejection sensitivity and adolescents' perceptions of romantic interactions. *Journal of Adolescence*, 37, 1257-1267.
- Oliver, M. B. (1993). Exploring the paradox of the enjoyment of sad films. *Human Communication Research*, 19, 315-342.
- Peters, J. R., Smart, L.M., & Baer, R. A. (2015). Dysfunctional responses to emotion mediate the cross-sectional relationship between rejection sensitivity and borderline personality features. *Journal of Personality Disorders*, 2, 231-240.
- Rani, R. & Jaiswal, A.K. (2018). Role of Positive Metacognitions and Meta-Emotions in Marital Satisfaction. *International Journal of Scientific Research and Reviews*, 3, 196-203.
- Rani, R., Sarraf, S.R., Pandey, D., & Jaiswal, A.K. (2017). Positive meta-cognitions and meta-emotions facilitate marital adjustment. *Indian Journal of Health & Wellbeing*, 11, 1413-1409.
- Rashmi, R. Arun Kumar, J. (2018). Role of Positive Metacognitions and Meta-Emotions in Marital Satisfaction. *International Journal of Scientific Research and Reviews*, 3, 196-203.
- Royeen, C. B. (2020). Meta-emotion of Occupation with Wissen (MeOW): Feeling about feeling while doing with meaning. *Journal of Occupational Science*, 4, 460-473.
- Schudlich, T. D. D. R., Jessica, N. W., Erwin, S. E., & Rishor, A. (2019). Infants' emotional security: The confluence of parental depression, Interparental conflict, and parenting. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 63, 42-53.
- Slavich, G.M., Way, B.M., Eisenberger, N. I., & Taylor, S. E. (2010). Neural sensitivity to social rejection is associated with inflammatory responses to social stress. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 33, 14817-14822.
- Troxel, W. M., Matthews, K. A., Gallo, L. C., & Kuller, L. H. (2005). Marital quality and occurrence of the metabolic syndrome in women. *Archives of internal medicine*, 165, 1022-1027.
- Vazhappilly, J. J., & Reyes, M. E. S. (2017). Efficacy of Emotion-Focused Couples Communication Program for Enhancing Couples' Communication and Marital Satisfaction among Distressed Partners. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 2, 79-88.
- Weeks, A. (2011). The harsh sting of rejection: Rejection sensitivity, attachment styles, autobiographical memory, and why some feel the sting more than others. *Psychology Honors Papers*, 14, 1-125. <https://digitalcommons.conncoll.edu/psychhp/14>.
- Whisman, M. A., Sheldon, C., & Goering, P. (2000). Psychiatric disorders and dissatisfaction with social relationships: Does type of relationship matter. *Journal of Abnormal Psychology*, 4, 803-808.
- Whisman, M.A. Snyder, D.K. & Beach, S. R. H. (2009). Screening for marital and relationship discord. *Journal of Family Psychology*, 2, 247-254.
- Zhou, N., & Buehler, C. (2019). Marital hostility and early adolescents' adjustment: The role of cooperative marital conflict. *The Journal of Early Adolescence*, 39, 5-27.

COPYRIGHTS

©2021 by the authors. Licensee Family Psychology Association of Iran (FPAI). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)